

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 38/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om pension för företagare och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om pension för företagare och till vissa lagar som har samband med den (RP 197/2006 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Maritta Hirvi, konsultativ tjänsteman Minna Liuttu och överinspektör Carita Wuorenjuuri, social- och hälsovårdsministeriet

- utvecklingschef Maijaliisa Takanen, Pensionsskyddscentralen
- jurist Jarmo Pätäri, Akava r.f.
- specialrådgivare Johan Åström, Finlands Näringsliv
- socialpolitisk sekreterare Pirjo Väänänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- jurist Heli Puura, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- direktör Rauno Vanhanen, Företagarna i Finland.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från Folkpensionsanstalten.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att lagstiftningen om arbetspensioner för företagare revideras. Pensionslagarna för löntagare har slagits samman till en lag om pension för arbetstagare, som träder i kraft den 1 januari 2007. På samma gång har lagstiftningen om arbetspension för löntagare moderniserats och förenhetligats. Till innehållet är pensionsskyddet för företagare och löntagare likadant. Lagstiftningen om pensionskydd för företagare omstruktureras för att motsvara lagen om pension för arbetstagare och lydelsen i de enskilda bestämmelserna preciseras och tydligare görs. I lagen om pension för företagare görs vissa ändringar som orsakas av lagen

om pension för arbetstagare. Pensionsskyddet för företagare och löntagare förblir till innehållet likadant.

När det gäller ikraftträdandet föreslås en separat lag om införande av lagen om pension för företagare. I lagen tas utöver bestämmelser om införande av lagen om pension för företagare också in bestämmelser om tilläggspensionskydd som upphör samt om att befrielse från försäkringskyldighet upphör.

I lagen om pension för arbetstagare görs tekniska justeringar på grund av de ändringar som skett i annan lagstiftning.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Regeringen föreslår att lagstiftningen om arbetspension för företagare ska ses över. Den nya lagen om pension för företagare (FöPL) är modernare och tydligare och gör på samma gång arbetspensionslagstiftningen enhetligare eftersom systematiken och strukturen i den nya lagen kommer att stämma överens med lagen om pension för arbetstagarare. Trots att enskilda bestämmelser får en annan lydelse är reformen i det stora hela teknisk och innebär inga väsentliga innehållsliga förändringar i företagarnas pensionskydd.

Reformen omfattar emellertid en rad mindre ändringar som förbättrar enskilda företagares pensionskydd. Förslaget ger bl.a. en företagares sambo ett bättre pensionskydd i och med att definitionen av familjemedlem utvidgas. Den nya lagen befriar en företagare som får ålderspension från försäkringsskyldighet. I framtiden kan företagarpension också beviljas retroaktivt för tre månader innan man ansöker om pension. För en företagare är det en viktig förbättring att övre gränsen för den arbetsinkomst som ligger till grund för FöPL-försäkringen höjs. Gränsen stiger med mer än 30 procent när den nuvarande övre gränsen 2007 indexhöjningar medräknade stiger till 137 000 euro. I fortsättningen justeras den övre gränsen årligen utifrån lönekoeficienten i lagen om pension för arbetstagarare.

Företagare har sedan början av 2005 haft möjlighet att betala tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift enligt egen prövning. Hittills har avvikelsen från avgifterna inte utnyttjats i nämnvärd grad. Enligt propositionens motivering kommer det därtill att utredas särskilt om det kan tillåtas att en tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift betalas som går utöver den nu godkända övre gränsen för arbetsinkomst.

Det som är viktigt för företagarna i reformen är förslagen till ändrad registrering av uppgifter om den pensionsgrundande inkomsten. De har samband med att preskriptionstiderna förkortas från tio till fem år. Pensionsanstalten ska inte vara förpliktad att utreda uppgifter som inverkar på en företagares pensionsrätt retroaktivt för en längre period än de fem nästföregående kalenderåren före begäran om utredning. Bara om företagaren kan lägga fram ostridiga bevis för sina inkomster av ännu äldre datum preskriberas pensionsrätten inte, utan uppgifterna korrigeras retroaktivt för en hur lång tid tillbaka som helst.

Reformen innebär att företagaren har ökat ansvar för att bestyrka sitt pensionsskydds riktighet. Företagaren får varje år av den pensionsanstalt som försäkrat honom enligt FöPL ett pensionsutdrag med uppgifter om hans pensionsberättigande företagsverksamhet, totala inkomster och intjänade pension. Företagaren bör kontrollera uppgifterna i utdraget och kräva rättelse inom fem år; i annat fall är det företagaren själv som har bevisbördan när det gäller uppgifterna.

Utskottet ser positivt på att företagarna i framtiden inte särskilt behöver begära att få årlig upplysning om sin intjänade pension. Men det understryker att de försäkrade inte utan särskilt effektiv information kan veta hur viktigt det är att pensionsutdraget är riktigt. Därför bör pensionsanstalterna omsorgsfullt informera företagarna om saken och avsätta adekvata resurser för uppgiften.

I samband med reformen av lagen om pension för företagare bereddes också ändringar i bestämmelserna om pensionskyddet för konstnärer och forskare som får stipendium. Men i propositionen finns inga förslag till ändring av bestämmelserna. Enligt utskottets mening är det viktigt att beredningen av bestämmelser som förbättrar pensionskyddet för konstnärer och

forskare som får stipendium fortsätter med det snaraste.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslagen godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 17 november 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Pehr Löf /sv
Leena Rauhala /kd
Juha Rehula /cent

Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.